ବଖଶୀଶ ସିଂ

ବନାମ

ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

1957

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 17

(ବି. ପି. ସିହ୍ନା, ପି. ଗୋବିନ୍ଦ ମେନନ ଏବଂ ଜେ. ଏଲ. କପୁର ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ଅପରାଧିକ ଆଇନ-ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ-ପରିସର-ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ପଞ୍ଜାବୀରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିବାବେଳେ ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ବୟାନକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା- ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟତା-ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଡକାଇବା ପାଇଁ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଧିକାର - ଭାରତୀୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ, 1872 (I /1872), ଧାରା 22 (1) ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଆଧାରରେ ହତ୍ୟା ଅଭିଯୋଗରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ପଞ୍ଜାବୀ ଭାଷାରେ ଘଟଣାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ, ଉକ୍ତ ବୟାନକୁ ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ଲେଖାଯାଇଥିଲା ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା ଯେ, ପଞ୍ଜାବରେ ଅଧସ୍ତନ ଅଦାଲତ ଏବଂ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ବୟାନଗୁଡିକ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା ସର୍ବଦା ଉର୍ଦ୍ଦୁ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି , ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ଏହା କହିବାର ଆଧାର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଘୋଷଣାକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୁହାଯାଇଥିବା ବୟାନ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରେ ନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ, ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଏକ ଲମ୍ବା ଦସ୍ତାବିଜ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରକୃତ ଆକ୍ରମଣ ପୂର୍ବରୁ ଘଟିଥିବା ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଘଟଣାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଥିଲା, ଯାହା ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟର ପ୍ରକୃତିର ଥିଲା :-

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା ଯେ, ଏକ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବୟାନ ଦେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପରିସ୍ଥିତି ଯାହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏପରି ଘୋଷଣା ଲିପିବଦ୍ଧ କରନ୍ତି ସେମାନେ ସେହି ବୟାନରେ ଏପରି ବିବରଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ , ଯଦି ସେମାନେ ବୟାନକୁ ସୁସଂଗତ

1957

ବଖଶୀଶ ସିଂ
ବନାମ
ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ତାହା ଭାରତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ, 1872ର ଧାରା 32 (1) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୁହେଁ ।

ଏହା ବାଞ୍ଛନୀୟ ଯେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ଆଦେଶରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ ।

ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଏହି ଘଟଣାର ସାକ୍ଷୀ ବୋଲି ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀନାମାରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା, ତାଙ୍କୁ ଜିତି ନିଆଯାଇଥିବାରୁ, ଏହି ବିଚାରରେ ଅଭିଯୋଗ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ଏକ ଗୁରୁତର ତ୍ରୁଟି ଏବଂ ଏକ ପ୍ରତିକୂଳ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିଆଯିବା ଉଚିତ: -

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା ଯେ, ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଅଭିଯୋଗ ପକ୍ଷର କୌଣସି ବାଧ୍ୟତା ନାହିଁ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷଙ୍କ ସ୍ୱଚ୍ଛାଧିକାରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ।

ଅବଦୁଲ ମହମ୍ମଦ ବନାମ ପାଲେଷ୍ଟାଇନର ଆଟର୍ଣ୍ଣି ଜେନେରାଲ A.I.R 1945 P. C. 42, *ଷ୍ଟିଫେନ ସର୍ଭାରତ୍ନେ ବନାମ ରାଜା*, A.I.R 1936 P. C. 298, ଏବଂ *ହବୀବ ମହମ୍ମଦ ବନାମ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ରାଜ୍ୟ*, 1954 S. C. R. 475, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ।

ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 205/1956 ।

ବିଚାର ସଂଖ୍ୟା 6/1955ର ଦୌରା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 64ରେ ଅମୃତସରର ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟର 15 ଫେବୃୟାରୀ, 1955 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 282/1955ରେ ପଞ୍ଜାବ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 30 ନଭେମ୍ବର 1955 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଆର୍. ଏଲ୍. ଆନନ୍ଦ ଏବଂ ଏସ୍. ଏନ୍. ଆନନ୍ଦ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ସହକାରୀ ମହାଧିବକ୍ତା କର୍ତାର ସିଂ ଚାୱଲା ଏବଂ ଟି. ଏମ୍. ସେନ୍ ।

1957.ସେପ୍ଟେମ୍ବର 17 । ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

1957

ବଖଶୀଶ ସିଂ
ବନାମ
ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା -ଅମୃତସରର ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷ ମୁକ୍ତି ଆଦେଶ ଓଲାଟାଇ ପଞ୍ଜାବ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହା ଏକ ଆବେଦନ । ଆବେଦନକାରୀ ବଖଶୀଶ ସିଂ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଗୁରବକ୍ଷୀ ସିଂଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଉପଧାରା 302/34 ଅଧୀନରେ ଏକ ଅପରାଧ ପାଇଁ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହୋଇଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ଏହି ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଗୁରବକ୍ଷ ସିଂଙ୍କୁ ପଳାତକ ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିବାରୁ, କେବଳ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ ଶୁଣାଣି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା ।

1954 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 1 ତାରିଖ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା 7 ରୁ 8ଟା ମଧ୍ୟରେ କୈରୋନ ଗ୍ରାମର ଭଗବାନ ସିଂଙ୍କ ପୁଅ ବଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଘର ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଗଳିରେ ଗୁଳି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଗୁଳି କ୍ଷତ କାରଣରୁ ପରଦିନ ଅମୃତସରର ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ଗୁଳି ଚାଳନା ସମୟରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର 13 ବର୍ଷର ସାନ ଭାଇ ନରୱେଲ ସିଂ ଥିଲେ ଏବଂ ଆହତ ହେବା ପରେ ବଛିନ୍ଦର ସିଂ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଘରକୁ ଫେରିଆସିଥିଲେ । ଭଗବାନ ସିଂ କହିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କ ପରିଚୟ ବିଷୟରେ ବଛିନ୍ଦର ସିଂ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ, ଯାହାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଅନୁରୋଧକ୍ରମେ ଘରୁ କୈରୋନ୍ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଆଘାତ ଗୁରୁତର ଥିବାରୁ କୈରୋନସ୍ଥିତ ଡାକ୍ତର "ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା" ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପିତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପୁଅକୁ ଅମୃତସରର V.J. ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ଏ**ହାପ**ରେ ଭଗବାନ ସିଂ ବଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କୁ ରେଳ ଷ୍ଟେସନକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଟ୍ରେନ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ କୈରୋନଠାରେ ଥିବା ପୋଲିସ୍ ପୋଷ୍ଟକୁ ଏକ ରିପୋର୍ଟ୍ ଦେବାପାଇଁ ଯାଇଥିଲେ, ଯାହା ରେଳ ଷ୍ଟେସନରୁ ପାଖାପାଖି 100 ୟାର୍ଡ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ସବ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ସରହାଲିର ଦୂରରେ ଥିବାରୁ, ସେ ରେଳ ଷ୍ଟେସନକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ଏବଂ ରାତି 9:47 ରେ କୈରନରୁ ଛାଡିଥିବା ଟ୍ରେନରେ ତାଙ୍କ ପୁଅକୁ ଅମୃତସର ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେଇଗଲେ । ସେହି ସମୟରେ ଭଗବାନ ସିଂଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କ ସାନ ପୁଅ P.W. 12 ନରୱେଲ ସିଂ, ଏବଂ ଶାମିର ସିଂ, ଇନ୍ଦର ସିଂ ଏବଂ ନରିଙ୍ଗନ ସିଂ ଥିଲେ । ଅମୃତସର ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଡାକ୍ତର କନୱାଲ କିଶୋର, P.W. 2 , ରାତି 11-45 ସମୟରେ ବଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା

1957

ବଖଶୀଶ ସିଂ
ବନାମ
ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆଘାତ ଗୁରୁତର ହୋଇଥିବା ଦେଖି ଡାକ୍ତର ପୋଲିସକୁ ସୂଚନା ପଠାଇଥିଲେ ଯାହା ଫଳରେ ମୁଖ୍ୟ କନଷ୍ଟେବଳ ମାୟା ରାମ ଶର୍ମା, P.W. 4, ମଧ୍ୟରାତ୍ରି ପରେ ହସ୍ପିଟାଲରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଏବଂ ଡାକ୍ତର ମହାବୀର ସୁଦ, P.W. 17ଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ, ଡାକ୍ତରଙ୍କଠାରୁ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପାଇବା ପରେ ବଚ୍ଛିନ୍ଦର ସିଂ, ପ୍ରଦର୍ଶ P- H ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ବୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ବୟାନ ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟ, ପ୍ରଦର୍ଶ P- H 1ର ଆଧାର, ଯାହା ପ୍ରଦର୍ଶ P- H, ର ଏକ ନକଲ । ଏହି ରିପୋର୍ଟ ଅଗଷ୍ଟ 2,1954 ରେ ସକାଳ 7-50 ସମୟରେ ସରହାଲି ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଆମକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଅମୃତସରରୁ ପ୍ରାୟ 20 ମାଇଲ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଭୋର ସମୟରେ ଡାକ୍ତର କେ. ସି. ସାରୋୱାଲା P.W. 1 ବଚ୍ଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାରକରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବାମପାଟ ଉଦରରୁ ଏକ ଗୁଳି ବାହାର କରିଥିଲେ, ଯାହା ପୋଲିସକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବଚିନ୍ଦର ସିଂ 1954 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 2 ତାରିଖ ଦିନ ଅପରାହ୍ନ 1-35 ରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟ କନଷ୍ଟେବଲ ମାୟା ରାମ, P.W. 4 ଦ୍ୱାରା ଅପରାହ୍ନ 2-30 ଟାରେ ଏକ ତଦନ୍ତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦର୍ଶ P- K, ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଘଟଣାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ନରୱେଲ ସିଂ, P.W. 12ଙ୍କ ବୟାନ ଏବଂ ଆହତ ହେବା ପରେ ତାଙ୍କୁ (ବଚ୍ଛିନ୍ଦର ସିଂ) ଘରକୁ ଅଣାଯିବା ମାତ୍ରେ, ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆକ୍ରମଣକାରୀ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ବୟାନ ଉପରେ, ପ୍ରଦର୍ଶ P- H ବଚ୍ଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଉପରେ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷଙ୍କ ମାମଲା ନିର୍ଭର କରେ । ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ତେଜା ସିଂ, P.W. 13 ଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଅଣନ୍ୟାୟିକ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭର କରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ନିମ୍ନରେ ଥିବା ଉଭୟ ନ୍ୟାୟଳୟ ଏହି ପ୍ରମାଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ଆଉ ବିଚାର କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତି ଦୁଇଟି ଆଧାରରେ ବଚ୍ଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀଟିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ; ଯେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ସମୟରେ କେବଳ ପିତା ଭଗବାନ ସିଂ, ଏବଂ ବଚ୍ଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କ ଭାଇ ନରୱେଲ ସିଂ ଉପସ୍ଥିତ ନଥିଲେ, ବରଂ ବଚ୍ଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ରେକର୍ଡ କରିବାକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ତଦନ୍ତ କରିଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟ କନଷ୍ଟେବଳ ମାୟା ରାମ, P.W. 4, ଜେରାରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ

ବଛିନ୍ଦର ସିଂ ପଞ୍ଜାବୀ ଭାଷାରେ ତାଙ୍କ ବୟାନ ଦେଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ 'ପ୍ରଦର୍ଶ P- H " ବୟାନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଫର୍ମ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀରୁ ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଏହା କେବଳ ବଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ କଥନ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହା ମୃତବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଏକ' ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ 'ଘୋଷଣାନାମା ଥିଲା । 1954 ଲାହୋର 805 ରେ ଏହା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଏକ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଯାହା ପକ୍ଷପାତୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହାୟତା ବିନା ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶବ୍ଦକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରେ ତାହା ସବୁଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ପ୍ରମାଣ କିନ୍ତୁ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଏ, ଯେତେବେଳେ ଏହାର କିଛି ଅଂଶ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି, ପକ୍ଷପାତୀ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ, ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏହି ମାମଲାରେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ, ପ୍ରଦର୍ଶ P- H, ମୃତ ବଛିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏହା ଉପରେ କୌଣସି ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା କୌଣସି ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ପାଇଁ ଆଧାର ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବ ନାହିଁ ।"

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଞ୍ଚ ବିଚାରପତିମାନେ ଏହି ସମାଲୋଚନାରେ ସହମତ ନଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ବିଷନ୍ ନାରାୟଣ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କହିଥିଲେ ଯେ :

"ମୋ ମତରେ ଏହି ସମାଲୋଚନାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ନାହିଁ ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି । ଏହି ବୟାନ ମୁଖ୍ୟ କନେଷ୍ଟବଳ ମାୟା ରାମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏକି ଅମୃତସରରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିଲେ ଏବଂ କୈରୋନ୍ ଗ୍ରାମରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇନଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣି ନଥିଲେ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର କୌଣସି ଆଗ୍ରହ ନଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ମିଥ୍ୟା କିମ୍ବା ଅନିୟମିତ ଭାବରେ ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା । ଏହି ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଉଥିବା ବେଳେ ଅମୃତସର ଡାକ୍ତରଖାନାର ଡକ୍ଟର ମହାବୀର ସୁଦ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ P.W. 17 ଭାବରେ ହାଜର ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ଜଣେ ସମ୍ମାନଜନକ ଏବଂ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ସେ ତାଙ୍କ ପରିସାକ୍ଷ୍ୟରେ ସକରାତ୍ମକ ଯେ, ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ଏହି ବୟାନ ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରରୋଚିତ କରିବାକୁ କେହି ଉପସ୍ଥିତ ନଥିଲେ । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେ ସେହି ସମୟରେ କାହାକୁ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲେ । ଏହି ବୟାନର ସଠିକତା ଉପରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ..

1957

ବଖଶୀଶ ସିଂ
ବନାମ
ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

.... ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଅନ୍ୟ ଏକ ଆପତ୍ତି ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ପଞ୍ଜାବୀରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିବା ବେଳେ ମାୟା ରାମ ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଥିବାରୁ ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝିବା କଷ୍ଟକର । ନ୍ୟାୟାଳୟର ଭାଷା ହେଉଛି ଉର୍ଦ୍ଦୁ ଏବଂ ପୋଲିସ ସାଧାରଣତଃ ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ କରେ, ଯଦି ସେଗୁଡ଼ିକ ପଞ୍ଜାବୀ ଭାଷାରେ କରାଯାଏ । ମୋ ମନରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଏକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଏବଂ କାହାଠାରୁ କୌଣସି ପ୍ରରୋଚନା ବିନା କରାଯାଇଥିଲା । ”

ଆମ ମତରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରମାଣକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର ପ୍ରାମାଣିକତାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାରେ ଠିକ୍ ଥିଲେ । ମାୟା ରାମ, P.W. 4, ଙ୍କ ବୟାନ ବିଜ୍ଞ ବିଚାରଣ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମାଲୋଚନାକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ନାହିଁ । ଏବଂ ସେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ସମ୍ମୁଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା P.W. 12, ନରୱେଲ ସିଂଙ୍କ ବୟାନରେ ପ୍ରକୃତରେ ଯେତିକି ରହିଛି ତା 'ଠାରୁ ଅଧିକ ପଢ଼ିଥିଲେ । ଏହା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଯେ ସମାଲୋଚନା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଇଂରାଜୀ ଲିପିବଦ୍ଧ ଉପରେ ହୋଇଛି ଯାହା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇନଥିବା ପରି ମନେହୁଏ କାରଣ ଉର୍ଦ୍ଦୁ ଲିପିବଦ୍ଧ ଅନେକ ଅଂଶରେ ସାମଗ୍ରୀକ ଭାବରେ ଭିନ୍ନ । ପ୍ରଦର୍ଶ P- H ରେ ଥିବା ବୟାନଟି କୌଣସି ପ୍ରରୋଚନା ବିନା ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସାକ୍ଷୀ ଡାକ୍ତର ମହାବୀର ସୁଦଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ସମର୍ଥିତ, ଯାହାଙ୍କ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବୟାନକୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 33 ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାର ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ସେ କହିଥିଲେ:

"ବଚ୍ଚିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କ ବୟାନ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରରୋଚନା ପାଇଁ କେହି ନଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ବଚ୍ଚିନ୍ଦର ସିଂଙ୍କ ପାଖକୁ କୌଣସି ପରିଚାରକଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲି ।

ଜେରାରେ ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ, ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବା ସମୟରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କୀୟ କିମ୍ବା ବନ୍ଧୁ ନଥିଲେ । ଡକ୍ଟର ମହାବୀର ସୁଦ P.W. 17ଙ୍କ ବୟାନରେ ଏକ ବାକ୍ୟ ଆଧାରରେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ କିଛି ସମାଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ମୁଖ୍ୟ କନେଷ୍ଟବଳ ଅସ୍ପଷ୍ଟତାଗୁଡିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ଉତ୍ତରଗୁଡ଼ିକ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର ଲିପିବଦ୍ଧ, ପ୍ରଦର୍ଶ P- Hରେ ସ୍ଥାନ ପାଇନାହିଁ । ମୁଖ୍ୟ

କନେଷ୍ଟବଳଙ୍କୁ ଏପରି କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚରାଯାଇନଥିଲା, ଯିଏ ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟ କନଷ୍ଟେବଳ କହିଥିଲେ ଯେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଘୋଷଣାକାରୀଙ୍କ ନିଜ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କୌଣସି ଯୋଗ କିମ୍ବା ବାଦ ନଦେଇ ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜେରାରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପଚରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ବିଷୟରେ କିଛି ପଚରାଯାଇନଥିଲା । ଏଥିରେ ସାକ୍ଷୀ ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ:

" ଏହା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ଯେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପିତା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତଦନ୍ତ କରିଥିଲି ।"

ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ ବୟାନ ଦେବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ନିଜକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ ବଳିନ୍ଦର ସିଂ ବୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି । ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ କୌଣସି ବାହ୍ୟ ପ୍ରତିନିଧି ଦ୍ୱାରା ଏବଂ କାହାରି ପ୍ରରୋଚନା ବିନା ସହାୟତାରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବୟାନ ବୋଲି ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛନ୍ତି । ଘୋଷଣାକାରୀ ନିଜର ବୟାନ ଦେବାରେ କୌଣସି ବାହ୍ୟ ପ୍ରଭାବରୁ ମୁକ୍ତ ଥିଲେ ।

ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ ଥିଲା ଯେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ପଞ୍ଜାବୀରେ ଘଟଣାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ବୟାନକୁ ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ପଞ୍ଜାବରେ ଏହିପରି ଭାବେ ମୃତ୍ୟୁ ଜମାନବନ୍ଦୀଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ଦିନଠାରୁ ଏପରି ହୋଇଆସୁଛି ଏବଂ ନ୍ୟାୟିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେବେବି ଏହାକୁ ମୃତ୍ୟୁ ଜମାନବନ୍ଦୀଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଭାବହୀନ କରିବାରେ ଏକ ଦୁର୍ବଳତା ବୋଲି ବିବେଚନା କରିନାହାନ୍ତି । ବାସ୍ତବରେ ପଞ୍ଜାବରେ ଅଧସ୍ତନ ଅଦାଲତରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା ଏବଂ ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ ପାଇଁ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା ସର୍ବଦା ଉର୍ଦ୍ଦୁ ହୋଇ ରହିଛି ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ଏକ ଆଧାର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଘୋଷଣାକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୟାନ ସଠିକ ଭାବେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ । ଆମ ମତରେ, ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାରଣ ଥିଲା ।

1957

ବଖଶୀଶ ସିଂ
ବନାମ
ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ, ପ୍ରଦର୍ଶ P- H ଏକ ଲମ୍ବା ଦସ୍ତାବିଜ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ଆକ୍ରମଣ ପୂର୍ବରୁ ଘଟିଥିବା ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଘଟଣାର ଏକ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଟେ । ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ କିମ୍ବା ପରିସ୍ଥିତିର ତଥ୍ୟ କଥନ ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟର ପ୍ରକୃତିର ଏପରି ଲମ୍ବା ବୟାନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ବିନା ସହାୟତାରେ ଏବଂ ବିନା ପ୍ରରୋଚନାରେ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ବୋଲି ଧାରଣା ଦେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ । ଏକ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବୟାନ ଦେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପରିସ୍ଥିତି ଯାହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥାଏ,ଏହାର ପରିସର ବାହାରେ ଥିବା ବିବରଣୀ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 32 (1) ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁମୋଦିତ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ କଠୋର ଭାବରେ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯଦି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ସୁସଙ୍ଗତ ଭାବରେ ଏକ ବୟାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆବଶ୍ୟକ ନଥାଏ, ତେବେ ଏହାକୁ ବୟାନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଆମକୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି ଯେ, ପଞ୍ଜାବରେ ମୃତ୍ୟୁ ଜମାନବନ୍ଦୀର ଲିପିବଦ୍ଧ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ନିୟମାବଳୀ କରାଯାଇନାହିଁ, ଯାହା ଆମକୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଅନ୍ୟ ଅନେକ ରାଜ୍ୟରେ କରାଯାଇଛି । ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ଆଦେଶରେ ଯଦି ଏପରି କିଛି ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ତେବେ ଏହା ବାଞ୍ଛନୀୟ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର ପ୍ରାମାଣିକତା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ, ଯାହା ଅନେକ କାରଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲା ସହିତ ଭିନ୍ନ ହେବ, କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ଏହିପରି ବୟାନ ଲିପିବଦ୍ଧ କରନ୍ତି ସେମାନେ ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଭଲ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବ ଯେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବୟାନ ଦେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ହୋଇଥିବା ପରିସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଓକିଲ ଡକ୍ଟର ମହାବୀର ସୁଦଙ୍କ ବୟାନର ଗ୍ରହଣୀୟତାକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଯେ ଧାରା 33 ଅନୁଯାୟୀ ବୟାନର ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଳନ କରାଯାଇନାହିଁ ଏବଂ ଅନେକ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ମାମଲା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର କୌଣସି ପୂର୍ବ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉନାହିଁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନୁହେଁ, ଏବଂ ଏହି ସମାଲୋଚନା ଅଧିକ ଯଥାର୍ଥ ନାହିଁ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ବିଚାରରେ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ପଦାତିକ କନଷ୍ଟେବଳ କରତାର ସିଂ, P.W. 14ଙ୍କୁ ହାଜର କରିଥିଲେ, ଯିଏ

କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ପାଇଁ ସମନ ନେଇ ସେହି ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯାଇଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ସେ ପୂର୍ବରୁ ଚାକିରି କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାର ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ଏକ ବୟାନ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେ ଆଉ ସେବାରେ ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ସେ କେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି ତାହା ଜଣା ନାହିଁ । ଏହି ସାକ୍ଷୀ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ "ମୁଁ କରିଥିବା ତଦନ୍ତରୁ ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ତାଙ୍କର ଠିକଣା ଜଣା ନାହିଁ ।" ସେ ପୁନର୍ବାର ଜେରା କରି କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ତଦନ୍ତ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସେ ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ଠିକଣା ଠାବ କରିପାରିନଥିଲେ । କର୍ତାର ସିଂ, P.W. 14 ଙ୍କ ବୟାନ ପରେ, ସରକାରୀ ଓକିଲ ଏକ ବିବୃତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଡକ୍ଟର ମହାବୀର ସୁଦଙ୍କ ଠିକଣା ଜଣା ନାହିଁ ଏବଂ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ବିବୃତି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 33 ଏହି ଆଧାରରେ ଯେ ଅଯୌକ୍ତିକ ବିଳମ୍ବ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିନା ସାକ୍ଷୀ ଉପଲବ୍ଧ ହେବାର କୌଣସି ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନିଆଯାଇନଥିବା ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଏହା ପରେ ବିଜ୍ଞ ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଚାରପତି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 33 ଅନୁଯାୟୀ ବୟାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ବୟାନ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଆଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାରଣ ଦେବାକୁ ଭଲ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥାଇପାରେ । ଆମକୁ ମନେ ହେଉଛି ଯେ ବିଜ୍ଞ ବିଚାରପତି ଅହେତୁକ ବିଳମ୍ବ ଏବଂ ଅତ୍ୟଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେତୁ ଏହାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆମେ ଏହି ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାର ଆଦେଶରେ କୌଣସି ଦୁର୍ବଳତା ପାଉନାହୁଁ ।

ଏହାପରେ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ, ପ୍ରମାଣ ଆବଶ୍ୟକ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ନାର୍ଭେଲ ସିଂ, P.W. 12ଙ୍କ ବୟାନ ରହିଛି, ଯିଏ ଘଟଣାର ଜଣେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ, ଯାହାକୁ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତି ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ପ୍ରମାଣକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ବିଚାର ସମୟରେ ତାଙ୍କର ବୟାନ ମଧ୍ୟରେ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥିଲା ।ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଦର୍ଶାଇଛୁ ଯେ ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ଜେରା ପ୍ରତିବନ୍ଧ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ତାଙ୍କ ବୟାନର କିଛିଟା ଭୁଲ ଇଂରାଜୀ ଲିପିବଦ୍ଧ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା, ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ବୟାନ ଏହାକୁ ଏକ ଭିନ୍ନ ଦିଗ ଦେଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ଏପରି ହୋଇନଥାଏ, ଆମ ମତରେ ତେବେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ କଥନର ସଠିକ୍ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ନରୱେଲ ସିଂଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ପିତା ଭଗବାନ ସିଂଙ୍କ ବୟାନ ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ଯିଏ କହିଥିଲେ ଯେ ବଚ୍ଚିନ୍ଦର ସିଂ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ସେ ତାଙ୍କ ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କ ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ । ଏହି ଘଟଣା ଭଗବାନ ସିଂଙ୍କ ଘର ବାହାରେ

1957

ବଖଶୀଶ ସିଂ
ବନାମ
ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

ଘଟିଥିଲା ଏବଂ ଘଟଣା ଘଟିବା ସମୟରେ ସେ ଘରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ବୋଲି ଏହା କେବେ ବି ବିବାଦିତ ନଥିଲା । ଏହା ସ୍ୱାଭାବିକ ଯେ ଆହତ ପୁଅ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ତାଙ୍କୁ ପଚରାଯିବ ଯେ କିଏ ତାଙ୍କୁ ଆହତ କରିଛି କିମ୍ବା ତାଙ୍କୁ କିଏ ଆଘାତ ଦେଇଛି ତାହା ସେ ନିଜେ କହିବ । ସେ ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଚେତନା ଭିତରେ ଥିଲେ ଏବଂ ପୁଅ କାହିଁକି ତାଙ୍କ ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କ ନାମ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ କରିବ ନାହିଁ ତାହାର କୌଣସି କାରଣ ଦର୍ଶାଯାଇନାହିଁ । ଭଗବାନ ସିଂଙ୍କ କଥନର ଏହି ଅଂଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାରଣ ନାହିଁ ଏବଂ କେବଳ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ ନକରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀରେ ଏବଂ ନରୱେଲ ସିଂ, P.W. 12ଙ୍କ ବୟାନରେ ବିବୃତ ହୋଇଥିବା ସୁଚା ସିଂଙ୍କ ଅଣ-ଉପସ୍ଥାପନା ଏହି ଘଟଣାର ସାକ୍ଷୀ ବୋଲି ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଗୁରୁତର ତ୍ରୁଟି ଭାବରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସରକାରୀ ଅଭିଯୋଜକ ବିଚାରରେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ସୁଚା ସିଂଙ୍କୁ ଛାଡି ଦେଉଛନ୍ତି କାରଣ ତାଙ୍କୁ ଜିତି ନିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଯଦି ସୁଚା ସିଂଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ, ତେବେ ସେ ଜଣେ ମିଥ୍ୟା ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଉ ଭଲ ହୋଇନଥାଆନ୍ତେ । ସେ ଜଣେ ସାକ୍ଷୀ ନଥିଲେ ଯାହା "ଅଭିଯୋଗ ଯେଉଁ କାହାଣୀ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା, ତାହାର ଉନ୍ମୋଚନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା" ଏବଂ ଯଦି ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ, ତେବେ ଫଳାଫଳ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ହୋଇଥାନ୍ତା, କାରଣ ଅଭିଯୋଜନ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ଜେରା ଦ୍ୱାରା ବଦନାମ କରିଥାନ୍ତା । ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥାପନ ନକରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କୁଟିଳ କାରଣ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇନଥିଲା, ଅନ୍ତତଃ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହି ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଅଭିଯୋଗ ପକ୍ଷର କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ନଥିଲା : *ଅବଦୁଲ ମହମ୍ମଦ ବନାମ ପାଲେଷ୍ଟାଇନର ଆଟର୍ଣ୍ଣି ଜେନେରାଲ* [1] *ଷ୍ଟିଫେନ ସର୍ଭାରତ୍ନେ ବନାମ ରାଜା* [2]*; ହବୀବ ମହମ୍ମଦ ବନାମ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ରାଜ୍ୟ* [3] ଦେଖନ୍ତୁ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭିଯୋଜନଙ୍କ ବିବେଚନାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ ଯେ କେଉଁ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଜନ ପାଇଁ ଡକାଯିବ ଏବଂ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 114 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ପ୍ରତିକୂଳ ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

(1) A.I.R. 1945 P.C 42.
(2) A.I.R. 1936 P.C. 289
(3) [1954] S.C.R. 475

1957

ବଖଶୀଶ ସିଂ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କପୁର

ଆମ ମତରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହେବା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନଗୁଡିକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ସଠିକ୍ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି । ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଏବଂ ମୌଖିକ ପ୍ରମାଣ ବିଷୟରେ ବିଜ୍ଞ ଦୌରା ବିଚାରପତି ଯେଉଁ ଭୁଲ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ତାହା ସେହି ରାୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ଥିଲା ।

ତେଣୁ ଆମେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରୁଛୁ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।